262300 ـ نىجاسەت ۋە ئۇنىڭدىن پاكىزلىنىش توغرىسىدىكى سوئاللار توغرىسىدا

سۇئال

نىجاسەتنى توغرا شەكىلدە يۇيۇش قانداق بولىدۇ؟ تۆۋەندىكى ھالەتلەرنى ئوچۇقلاشتۇرۇپ بېرىشىڭلارنى ئۈمىت قىلىمەن؟.

1-سىلىق، پارقىراق نەرسىلەردىكى ۋە ئېغىر يۈزى سىلىق نەرسىلەردىكى نىجاسەتنى تازىلاش ئۈچۈن سۇ بىلەن نەچچە قېتىم يۇسا بولىدۇ؟، (سىلىق نەرسىلەرنى تازىلاشتا سۇ كېرەك بولمايدۇ دەپ ئاڭلىدىم).

2- ياتاق، ياستۇق ۋە باشقا بارلىق قېلىن نەرسىلەرنى پاكىزلاش قانداق مۇمكىن بولىدۇ؟.

3-سۈيدۈك ۋە باشقا كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان نىجاسەتلەرنى كىيىم-كېچەكلەردىن نەچچە قېتىم يۇيۇش ۋاجىپ بولىدۇ؟، يۇغان نەرسىلەرنى سىقىش كېرەكمۇ ياكى مەلۇم مىقداردىكى سۇدا يۇساق كۇپايە قىلامدۇ؟.

4-سۈيدۈك چاچرىغان ئېچ كىيىملەرنى سۈيدۈكنىڭ ھەجمىدىن ئۈچ ھەسسە كۆپ بولغان سۇغا چۆكتۈرسە پاكىز بولىدىغانلىقىنى ئاڭلىدىم، شۇنىڭ ئۈچۈن بىز سۈيدۈكنى 100 مىللى دېسەك، بىر قاچىغا ئۈچ يۈز مىللى سۇ تولدۇرۇپ كىيىمنى شۇنىڭغا چۆكتۈرۈپ سىقمىساقمۇ نىجاسەتتىن پاكىزلىنىشى ئۈچۈن كۇپايە قىلامدۇ؟، كۆرۈش مۇمكىن بولمايدىغان نىجاسەتنى قانداق قىلىمىز؟.

5-كىر يۇيۇش ماشىنىسى ئۈچ باسقۇچلۇق بولمىسىمۇ ئۇنىڭ كىيىملەر نىجاسەتنىڭ ئەسىرى يوق بولسا ،بۇ پاكىز بولغان بولامدۇ؟.

6-سوپۇن قاتارلىق پاكىزلاش ماددىلىرىنى ئىشلەپ چىقىرىشتا ئىشلىتىلگەن بەزى نەرسىلەرنىڭ ھارام ھايۋانلارنىڭ ماددىلىرى ئىكەنلىكىنى بىلمەستىن ئۇ ماددىلارنى ئىشلەتسەك بولامدۇ؟، بۇ ھەممە كىيىملەرنى نىجىس قىلىۋاتامدۇ؟، بولۇپمۇ پاكىزلاش ماددىلىرىغا ھايۋانلاردىن ئېلىنغان نەرسىلەر ئىشلىتىلگەندە شۇنداق بولامدۇ؟، ياكى پاكىزلاش ماددىلىرى ھايۋانلاردىن ئېلىنغان فېيىزىكىلىك ئالاھىدىلىككە ئىگە بولالمىغانلىقى ئۈچۈن ھەممىسى ھالال بولامدۇ؟.

سوئال كۆپ بولۇپ كەتتى كەچۈرۈڭلار!. مەن كۆپ ئىزدەندىم، بۇنىڭغا جاۋاپ تاپالمىدىم، ئاللاھ كۆپ ئەجىر بەرسۇن.

تەپسىلى جاۋاپ

بىرىنچى: سىلىق، پارقىراق نەرسىلەرنى پاكىزلاش، كۆچلۈك قاراشتا ئۇ نەرسىلەرنىڭ ئۇستىنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن بولىدۇ، بۇ

ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەبۇ ھەنىپە رەھىمەھۇللاھنىڭ قارىشىدۇر، چۈنكى ئىبرەت نىجاسەتنى يوق قىلىش بىلەن بولىدۇ.

كاسانى رەھىمەھۇللاھ "بەدائى ئەسسەنائى" 1 ـ توم 85 ـ بەتتە مۇنداق دەيدۇ: " قىلىچ، ئەينەك دېگەندەك قاتتىق، پارقىراق نەرسىلەرگە نىجاسەت يۇقۇپ قالسا، نىجاسەت يول بولسۇن ياكى قۇرۇق بولسۇن ئۇنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن پاكىز بولىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ جۈزئىلىرىگە نىجاسەت ئارىلاشمىغان، ئۇنىڭ كۆرۈنىشى نىجاسەتنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن پاكىز بولىدۇ".

مالىكى ئالىم دۇسۇقى ئۆزىنىڭ "شەرھىل كەبىرگە يازغان ھاشىيىسى" 1 ـ توم 77-بەتتە مۇنداق دەيدۇ: " سۆزنىڭ خۇلاسىسى: قىلىچ، ئەينەك دېگەندەك، ھەر قانداق قاتتىق ۋە سىلىق بولغان نەرسىلەرگە نىجاسەت يۇقۇپ قالغان بولسا، يۇيۇش بىلەن ئۇ نەرسىلەرنىڭ بۇزۇلۇشىدىن ئەنسىرسە، يۇماستىن سۈرتۈش ئارقىلىق پاكىزلىسا بولىدۇ. ئۇنىڭغا يەتكەن مۇباھ قان بولسا ئەپۇ قىلىنىدۇ يۇيۇش كېرەك بولمايدۇ.

ئىمام نەۋەۋي رەھىمەھۇللاھ "ئەلمەجمۇ" 2 ـ توم 599 ـ بەتتە مۇنداق دەيدۇ: " قىلىچ، پىچاق ۋە ئەينەك دېگەندەك سىلىق نەرسىلەرگە نىجاسەت يۇقۇپ قالغان بولسا، ئۇ نەرسىلەرنى باشقا نەرسىلەردىكى نىجاسەتنى يۇغاندەك، يۇمسا ئۇستىدىكى نىجاسەتنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن پاكىز بولمايدۇ، بۇ، ئىمام ئەھمەد ۋە داۋۇد زاھىرىيىنىڭ قارىشىدۇر. ئىمام ئەبۇ ھەنىپە ۋە ئىمام مالىك: سۈرتۈۋېتىش بىلەن پاكىز بولىدۇ دەيدۇ".

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "نىجاسەت ئەينەك، قىلىچقا ئوخشاش سىلىق، پارقىراق ۋە نىجاسەتنى سۈمىرىۋالمايدىغان نەرسىلەرگە يۇققان بولسا، توغرا قاراشتا ئۇ نەرسىلەر ئۇستىدىكى نىجاسەتنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن پاكىز بولىدۇ، ئەگەر ئەينەككە نىجاسەت يۇقۇپ، ئۇستىنى سۈرتۈۋېتىش بىلەن كىرلار يوق بولۇپ پارقىرىغان بولسا ، بۇ ئۇنىڭ بىلەن پاكىز بولىدۇ". ["شەرھىل مۇمتى" 1 ـ توم 426 ـ بەت].

ئىككىنچى: چوڭ يوتقان، كۆرپە، گىلەم، كارۋات بۇلۇتلىرى دېگەندەك چوڭ نەرسىلەرگە نىجاسەت يۇقۇپ قالغان بولسا، ئۇنى پاكىزلاش ئۈچۈن نىجاسەت يۇققان ئورۇنغا سۇ نىجاسەتكە يەتتى دەپ قارىغانغا قەدەر سۇ قۇيىدۇ، ئاندىن نىجىس بولغان سۇنى قۇرۇق نەرسە ياكى بۇلۇت دېگەندەك نەرسىلەر بىلەن سۈمۈرۈپ چىقىرىدۇ، ئەگەر نىجاسەت شۇنىڭ بىلەن يوق بولۇپ، ئۇنىڭ ھېچ ئەسىرى قالمىسا بۇنىڭ بىلەن پاكىز بولىدۇ، تەلەپ قىلىنغان ئىش بۇدۇر. ئەگەر بۇنىڭ بىلەن نىجاسەت يوق بولمىسا ئىككى قېتىم، ئۈچ قېتىم ھەتتا نىجاسەت يوق بولدى دەپ قارىغانغا قەدەر يۇيىدۇ، بۇ يەردە سۇ نىجاسەتنىڭ مىقدارىدىن ئۈچ ھەسسە كۆپ بولسۇن دەيدىغان قائىدە يوق، نىجاسەت يوقالغان بولسا ئۇنى سىقىش ياكى سۈرتۈش كېرەك بولمايدۇ.

ئۈچىنچى: شەرئىتە نىجاسەتنى يۇيۇشتا سانىنى ئېتىبارغا ئىلىش توغرىسىدا دەلىل كەلمىدى، پەقەت ئىتنىڭ نىجاسىتىنى پاكىزلاشتا يەتتە قېتىم يۇيۇلىدۇ، تۇنجى قېتىم توپا بىلەن بولىدۇ دەپ سان بېكىتىلدى، ئۇنىڭدىن باشقا نىجاسەتلەرنى پاكىزلاشتا سان شەرت قىلىنمايدۇ، ھەتتا نىجاسەتتىن پاك بولغىچە يۇيۇش ۋاجىپ بولىدۇ، بىر قېتىم يۇيۇش بىلەن پاكىز بولسىمۇ بولىدۇ.

تۆتىنچى: نىجاسەتنى پاكىزلايدىغان سۇنۇڭ كۆپ بولىشى ئېتىبارغا ئېلىنىدۇ، بۇنۇڭ بىلەن نىجاسەت يوق بولۇپ، ئۇنۇڭ پۈرىقى ۋە رەڭگىدىن ھېچ ئىز قالمايدىغان دەرىجىدە سۇ بولىشى كېرەك بولىدۇ.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ"ئەلمۇغنى" 1 ـتوم 75 ـبەتتە مۇنداق دەيدۇ: "ئىت ياكى توڭگۇزدىن باشقا نەرسىلەرنىڭ نىجاسىتىنى پاكىزلاشتا مۇئەييەن بىر سان بىلەن يۇيۇش ۋاجىپ بولامدۇ؟، بۇنىڭدا ئىمام ئەھمەدتىن ئىككى رىۋايەت بار، بىرىدە: ئىتنىڭ نىجاسىتىگە قىياس قىلىپ مەلۇم سانىنى بېكىتىش ۋاجىپ بولىدۇ، ئىككىنچىسىدە: مەلۇم سان ۋاجىپ بولمايدۇ، بەلكى نىجاسەتنى يوق قىلىدىغان مىقدارىدا يۇغىلى بولىدىغان سۇ بولسا بولىدۇ دېگەن، بۇ ئىمام شاپىئىنىڭمۇ قارىشىدۇر".

بۇ ھەقتە كۆپ ئىزدەنگەندىن كېيىن: نىجاسەتنى پاكىزلايدىغان سۇنۇڭ مىقدارىنى سۆيدۈكنۇڭ مىقدارىدىن ئۇچ ھەسسە كۆپ بولىشى كېرەك دېگەن سۆزى توغرىسىدا توختالمايمىز، بەلكى كۆرۈنۈشتە بۇ مىقدارىدىكى سۇ كۈپايە قىلمايدۇ، بەلكى بۇ مىقدارىدىكى سۇ نىجاسەتكە تەسىر كۆرسىتىپ نىجاسەتنى باشقا بىر نەرسىگە ئۆزگەرتىۋېتىشى مۇمكىن.

بىزنىڭ توختىلىدىغان مەسىلىمىز: بەزى ئۆلىمالار زېمىننى نىجاسەتتىن پاكىزلاش ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان سۇ پاكىزلايدىغان نىجاسەتنىڭ مىقدارىدىن يەتتە ھەسسە كۆپ بولىشىنى شەرت قىلىدۇ.

بۇ ئىلگىرىكى سۆزگە يېقىن سۆز بولۇپ، بۇ سۆز ئاجىز بولغاندىمۇ بۇنىڭ سەھىھ بولغان دەلىلىنى بىلمەيمىز.

ئىمام نەۋەۋي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: " زېمىنغا سىڭىپ كەتكەن نىجاسەتنى پاكىزلاش ئۈچۈن سۇنىڭ شۇ يەرنى پاكىزلاشقا يەتكۈدەك دەرىجىدە كۆپ بولىشى ۋاجىپ بولىدۇ.

بۇ توغرىدا يەنە: تازىلاش ئۈچۈن تۆككەن سۇ، سۆيدۈكنىڭ يەتتە باراۋىرىدە بولىشى شەرت قىلىنىدۇ دېگەن قاراش بولۇپ، بۇ ئاجىز قاراشتۇر. مەزھەپتە ئېتىبارغا ئېلىنىدىغان قاراش بولسا سۇ، نىجاسەتنى يوق قىلغۇدەك بولىشىدۇر". ["ئەلمەجمۇ" 2 ـ توم 611 ـبەت].

بۇنىڭغا كۆرە: سۇنىڭ مىقدارى بېكىتىلمەستىن، نىجاسەتنى يوق قىلغۇدەك مىقدارىدا كۆپ بولىشى ئېتىبارغا ئېلىنىدۇ.

بەشىنچى: ئالىملارنىڭ كۆچلۈك قارىشى: سۇغا نىجاسەت چۈشۈپ كەتسە، سۇدا ئۆزگىرىش بولمىسا سۇ نىجس بولمايدۇ، يەنى رەڭگى ۋە پۈرىقى ئۆزگەرمىگەندەك.

بۇ مالىكى مەزھەپ قارىشى، ئىمام ئەھمەدتىنمۇ بىر رىۋايەت بار. شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە ۋە شاگىرتى ئىبنى قەييىممۇ بۇ قاراشنى كۆچلاندۇرغان.

زاماناداش ئالىملاردىن: شەيخ ئىبنى باز، ئىبنى ئۇسەيمىن، سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات، دىنى تەشۋىقات پەتىۋا كومىتېتى ئالىملىرىمۇ بۇ قاراشنى تاللىغان. ئاللاھ ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە رەھمەت قىلسۇن. بۇ ھەقتە تەپسىلى مەلۇمات ئۈچۈن

224923 ـ نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

بۇنىڭغا كۆره: يۇيۇنۇش كۆلچىكىگه (ياكى دۆشكه) نىجىس كىيىملەر قويۇلسا، ئۇنىڭدىكى سۇدا ئۆزگىرىش بولمىسا، سۇ ئۆزىنىڭ ئەسلىدىكى پاكىزلىق هالىتىده قالىدۇ، بۇنىڭ بىلەن نىجىس بولمايدۇ. ئەمما نىجاسەت سەۋەبلىك سۇنىڭ رەڭگى ۋە پۇرىقى ئۆزگەرسە، بۇ سۇ نىجىس بولىدۇ.

لېكىن هەرقانداق هالەتته: نىجىس كىيىم مۇمكىن بولسا سۇ كۆلچىكىده قويماسلىق كېرەك، بەلكى ۋەسۋەسىنى يوق قىلىش ۋە بۇنىڭ بىلەن سۇ نىجىس بولىدۇ دېگەن ئۆلىمالارنىڭ سۆزىدىن چىقىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن ئۇنىڭدىكى نىجاسەتنى يۇيۇۋېتىپ ياكى ئۇنىڭ ئۈستىگه سۇ قۇيۇۋېتىپ قويۇش كېرەك.

ئالتىنچى: نىجاسەت يۇقۇپ قالغان كىيىم كىر يۇيۇش ماشىنىسىدا يۇيۇلسا ئۇنىڭدىن نىجاسەتنىڭ تەسىرى يوقالسا بۇنىڭ بىلەن پاكىز بولىدۇ.

يەتتىنچى: پاكىزلىق ماددىلىرىدىن سوراپتۇ، ئەگەر ئۇ ماددىلار ئەسلى نىجىس بولغان هايۋاندىن چىقىرىلغان ماددىلاردىن بولسا بۇنىڭ تەپسىلاتى مۇنداق:

مۇشۇ پاكىزلىق ماددىلارنىڭ ئەسلى نىجىس هايۋاندىن بولغان بولسا، لېكىن ئۇنى باشقا ماددىلار بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ، دەسلەپته چىقىرىلغان نىجىس نەرسىگه خۇسۇسىيەت ۋە سۈپەت جەهەتته ئوخشىمايدىغان بىر ماددىغا ئۆزگەرگەن بولسا، بۇنى ئىشلىتىش ۋە بۇنىڭ بىلەن تازىلاش دۇرۇس بولىدۇ.

ئەمما تۈنجى چىقىرىلغان نىجىس نەرسىنىڭ بەزى خۇسۇسىيەتلىرى ۋە سۈپەتلىرى ئەسلى بويۇنچه قالغان بولۇپ باشقا ماددىغا تولۇق ئۆزگەرمىگەن بولسا، ئۇنى ئىشلىتىش توغرا بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ نىجىس نەرسىنىڭ ئۆزىنىڭ پىر پارچىسىدۇر.

مۇشۇ نىجاسەتنىڭ بار ئىكەنلىكىگه تەكىت قىلالمايدىغان مۇددەتته، ئىشلەپ چىقىرىلغان بۇ نەرسىلەر ئۆزىنىڭ ئەسلىدىكى هالال، پاك هالىتىده قالىدۇ، ئارتۇقچه ئاۋاره بولۇپ ۋەسۋەسه ۋە شەك-شۈبهى قىلىش كېرەك بولمايدۇ.

كۆپىنچه ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ياكى هالال بولمايدىغان هايۋاندىن چىقىرىلغان ماددە، ئۆزىنىڭ ئەسلى هالىتىدىن ئۆزگەرگەن بولسا، بۇ ئۆزگىرىش بىلەن ئۇ نەرسە پاك بولىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بۇ نەرسىلەرنى باشقا تەرەپلەرگه قارىماستىن ئىشلىتىمىز.

هەممىدىن توغرىنى ئاللاه تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.